

Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä 26.11.2009

Liite 4

Tarja Mankkinen

13.11.2009

**HALLINNONALOILLA TOTEUTETUT JA LOPPUUNSAATETUT TOIMET
JOKELAN JA KAUAHOEN KOULUSURMIEN JOHDOSTA**

Yhteenvedon rakenne

Yhteenvedossa toimen koulusurmien johdosta on ryhmitelty kouluampumisia ennalta estäviin toimiin, tilanteen mukaiseen toimintaan ja koulusurmien jälkihoitoon liittyviin toimiin.

Kouluampumisia ennalta estävät toimet ryhmiteltynä seuraavasti:

- Tapausten kulun ja niiden vaikuttaneiden tekijöiden selvittäminen
- Kouluammuskeluja ennalta ehkäisevien palvelujen kehittäminen
- Tukimateriaali, toimintaohjeet ja tutkimus
- Koulutus
- Sähköisten medioiden haitallisten vaikutusten hallinta ja verkon valvonta
- Aselupiin liittyvät käytännöt, ohjeet ja koulutus
- Asevelvollisten palvelukseen määrääminen ja palveluskelpoisuuden seuranta
- Lainsäädännön tarkistaminen
- Toiminta uhkailutilanteissa
- Ennalta ehkäisevät poikkihallinnolliset toimenpiteet
- Poliisihallinnon sisäiset ennalta estävät toimenpiteet
- Sosiaali- ja terveystoimen sisäiset ennalta ehkäisevät toimenpiteet

Tilanteen mukainen toiminta ryhmiteltynä seuraavasti:

- Nuorisotyön kehittäminen
- Viranomaisyhteistyön kehittäminen kouluampumistapauksissa
- Ulkoinen viestintä
- Ampumistapausten esitutkinta
- Toimintaohjeet ampumistapauksissa
- Johtamiskäytännöt ja ohjeistus
- Koulutus
- Lainsäädännön tarkistaminen

Jokelan ja Kauhajoen tapausten jälkihoitoon liittyvät toimenpiteet ryhmiteltynä seuraavasti:

- Jälkihoidon resurssointi
- Palvelujen saatavuus ja kehittäminen
- Jälkihoidon toimintaohjeet
- Ampumistapausten aiheuttaman kansallisen imagohaitan torjuminen

- Kokemusten ja tiedon kokoaminen kouluammuskelutapauksista jatkotyötä varten
- Jälkivaikutusten torjunta ja huomioon ottaminen
- Yhteistyö median kanssa

HALLINNONALOILLA TOTEUTETUT JA LOPPUUNSAATETUT TOIMET JOKELAN JA KAUAHOEN KOULUSURMIEN JOHDOSTA

KOULUAMPUMISIA ENNALTA EHKÄISEVÄT TOIMET

Tapausten kulun ja niihin vaikuttaneiden tekijöiden selvittäminen

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Jokela-työryhmän asettaminen	Toteutettu	27.11.2007	OM
Jokelan tapausta tutkimaan asetettavaa lautakuntaa koskeva hallituksen esitys (HE 51/2008)	Toteutettu	16.5.2007	OM
Jokelan tutkintalautakunnan asettaminen.	Toteutettu	Asetettu 6.11.2008	OM
Kauhajoen tutkintalautakunnan asettaminen.	Toteutettu	Asetettu 27.11.2008	OM

Kouluammuskeluja ennalta ehkäisevien palvelujen kehittäminen

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Asetettu oppilas- ja opiskelijahuollon työryhmä, jonka tehtävänä on päivittää 31.3.2006 valmistuneet ehdotukset oppilas- ja opiskelijahuollon kehittämiseksi, laatia ehdotukset siihen liittyvän lainsäädännön uudistamiseksi sekä toteuttaa eräät muut tehtävät. Työryhmän muistio on luovutettu 22.9.2009. Oppilas- ja opiskeluhuollon lainsäädännön valmistelu käynnistetään OPM:ssä	Toteutettu		STM OPM

Liittyy
Jokela
suosi-
tuk-
seen 1

Toteutettu peruseräraportti kyselystä Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ammatillisissa oppilaitoksissa.	Toteutettu	2009	OPH THL
Järjestetty ehkäisevän päihdetyön seminaari, jossa esiteltiin paikallisia hyviä käytäntöjä varhaisen puuttumisen toteuttamiseksi, esimerkiksi Ankkuri ja Valomerkki. Ankkuritoiminnan lähtökohtana on kaupungin, kuntayhtymän ja poliisin yhteinen moniammatillinen tiimityö nuorten ongelmien mahdollisimman varhaiseksi havaitsemiseksi ja oikean viranomaisen löytämiseksi verkostotyöskentelyn kautta. Toiminta kohdistuu nuoriin joilla on päihdeongelma, rikollisista käyttäytymistä tai mielenterveys- tai muita ongelmia ja perheväkivaltaperheisiin, joissa on alaikäisiä lapsia. Valomerkkimalli on yhteistyöhanke, jossa pyritään puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja mahdollisimman nopeasti alaikäisten päihteidenkäyttöön. Hyvistä käytännöistä laaditaan raportti hyödynnettäväksi eri tahojen työssä.	Toteutettu	2009	SM
Laajennetaan Aikalisä -toimintamallia valtakunnallisena. Toimintamallissa annetaan aktiivista tukea varusmies- ja siviilipalveluksen ulkopuolelle jääville nuorille miehille.	Toteutettu		PLM THL

Tukimateriaali, toimintaohjeet ja tutkimus

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Valmisteltu tukimateriaalia seuraavasti: "Lapset ja nuoret ja Jokelan koulun tapahtumat" "Lasten ja nuorten avuntarpeen tunnistaminen"	Toteutettu		THL
Valmisteltu esitteet kansalaisille lähipoliisitoimintaan liittyvästä rikostorjunnasta ja turvallisuusyhteistyöstä. Poliisiammattikorkeakoulu koordinoi ennalta estävään toimintaan liittyvää materiaalia. Valtakunnallinen Poliisin päivä- tapahtuma järjestettiin 29.8.2009, jossa jaettiin em. materiaalia kansalaisille.	Toteutettu		SM

Koulutus

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Poliisiammattikorkeakoulussa ns. "koulupoliisikurssin" opetussuunnitelmassa on huomioitu Jokelan ja Kauhajoen tapahtumat.	Toteutettu		SM

Sähköisten medioiden haitallisten vaikutusten hallinta ja verkon valvonta

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila	
Kauhajoen tapauksen jälkeen ylijohdon ohjeistamana KRP ylläpiti klo 8-24 verkkoseuranta uusiin koulusurmauhkauksiin puuttumiseksi. Tilanteen normalisoitumisen jälkeen keväällä 2009 siirryttiin klo 7 - 16 verkkoseurantaan. Mahdollinen lisätarve huomioitiin päivystysvuorojärjestelmällä." KRP:n asianomainen ryhmä vastaa valtakunnallisesta koulutuksesta, kehittämisestä ja osaamisesta sekä tutkii itsenäisesti vaikeimmat tapaukset.	Toteutettu		SM	Liittyy Jokela suosituksen 8.
Sisäasiainministeriö poliisiosasto on osoittanut 881 000 euroa internetin seurannan järjestämiseksi. Rahoituksella on rekrytoitu uusia henkilöitä poliisihallintoon seuraavasti: KRP 7, Supo 2, Helsingin poliisilaitos 1.	Toteutettu		SM	Liittyy Jokela suosituksen 8.
Poliisiosaston asettama työryhmä on valmistellut uudistuksia tietotekniseen tutkinnan järjestämiseen, verkkoseurantaan sekä mm. teknologian hyödyntämistä hakukoneissa. Työryhmän määräaika päättyi 31.12.2008.	Toteutettu	18.12.2008	SM	Liittyy Jokela suosituksen 8.
KRP ylläpitää sekä vihjepuhelinta että sähköpostia vihje.internet@krp.poliisi.fi	Toteutettu		SM	Liittyy Jokela suosituksen 8.

Aselupiin liittyvät käytännöt, ohjeet ja koulutus

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila	
Poliisilaitosten aseasioita käsittelevät henkilöt ovat saaneet viimeisen vuoden aikana aselupakäytäntöjen yhtenäistämisohjeseen liittyvää koulutusta. Poliisissa on noin 850 aselupien käsittelyyn osallistuvaa henkilöä. Kaikki henkilöt on koulutettu lääninkohtaisissa koulutustilaisuuksissa. Koulutustilaisuudet olivat kaksipäiväisiä. Koulutustilaisuudet toteutettiin lokakuun 2007 - helmikuun 2008 välisenä aikana. Poliisiammattikorkeakoulussa järjestettiin 26.3.2008 koulutustilaisuus, jonka erityisteemana oli luvanhakijan henkilökohtainen haastattelu.	Toteutettu		SM	
Annettu aselupakäytäntöjä yhtenäistävät ohjeet	Toteutettu	19.10.2007	SM	

poliisihallinnolle. Osana poliisin laillisuusvalvontaa seurataan, kuinka aselupakäytäntöjen yhtenäistämishojeita on sovellettu.				
Annettu kirje ampuma-aseiden hallussapitolupien antamisesta ja peruuttamisesta hallinnolle.	Toteutettu	29.09.2008	SM	
Lupamenettelyn merkitystä korostetaan poliisilaitoksien ennalta estävässä turvallisuustyössä sekä Poliisiammattikorkeakoulun perus- ja erityisopetussisältöjen laadinnassa.	Toteutettu		SM	

Asevelvollisten palvelukseen määrääminen ja palveluskelpoisuuden seuranta

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Ennakkoterveystarkastuksia ja kutsuntatarkastuksia tehostetaan parantamalla asevelvollisten terveydentilaa koskevien rekisteritietojen saatavuutta ja ajantasaisuutta. Laaditaan oheistus terveydenhuollon toimijoille. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut ohjeet 1.6.2009 mielenterveystyötä tekeville tahoille psykiatristen terveystietojen luovuttamisesta puolustusvoimille kutsuntaikäisistä asevelvollisista.	Toteutettu	2009	STM PLM Pää- esi- kunta

Lainsäädännön tarkistaminen

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Käynnistetty arviointi mediaympäristön lainsäädännön tarkistamistarpeista. Tämän hetken arvio on, että lainsäädännön muutoksiin ei ole tarvetta vaan ensisijaisena keinona on alan itsesääntelyyn pohjautuvat toimenpiteet.	Toteutettu		LVM
Valmistellaan asetus neuvolatoimintaa, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa koskevan asetuksen uudistamiseksi.	Toteutettu. Asetus 380/2009 annettiin 28.5.2009	Asetus astunut voimaan 1.7.2009, määrä- aikaisten terveys- tarkastus- ten osalta 1.1.2011	STM

Toiminta uhkailutilanteissa

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Valtion kriisijohtamismallin toteutumisen varmistaminen kaikilla tasoilla, asiaa valmistelevan työryhmän loppuraportti julkaistu 16.3.2009.	Toteutettu	2009	VNK

Ennalta ehkäisevät poikkihallinnolliset toimenpiteet

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Rikoksantorjuntaneuvosto laatii listan seikoista, jotka edesauttavat väkivallan vähentämistä paikallisella tasolla. Tarkistuslista sisältyy oppaaseen, joka lähetetään kaikkiin kuntiin.	Toteutettu	2008	RTN

Poliisihallinnon sisäiset ennalta estävät toimenpiteet

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho
Vuoden 2008 lähipoliisistrategiassa ja vuoden 2009 tulosohjauksessa on huomioitu ennalta estävän valistustyön kohdentaminen erityisesti mm. kouluihin.	Toteutettu		SM
Poliisiosasto on huomioinut vuoden 2009 tulosohjauksessa rikostorjunnan keskeisissä toimenpiteissä Jokelan ja Kauhajoen tapahtumat. Läänien, HPL:n ja erillisyyksiköiden tulosohjauksessa on kirjattu mm. kunnallisten turvallisuussuunnitelmien päivittäminen vastaamaan uusien 24: n poliisilaitoksen mukaista toimintaympäristöä.	Toteutettu		SM

TILANTEEN MUKAINEN TOIMINTA

Nuorisotyön kehittäminen

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Kriisivalmiussuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen Kauhajoella yhteistyössä Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssin kanssa. Kriisipisteen avaaminen nuorisotalolla. Ilmajoen nuorisotyön tukeminen.	Toteutettu		OPM
Valmistunut opinnäytetutkielma Jokelan koulusurmien opetuksista kunnan nuorisotyölle. (Jokelan nuorisotyöpäällikkö Sami Paananen)	Valmis		OPM
Julkaistu tutkijoiden Tommi Hoikkalan ja Leena Suurpään toimittama selvitys "Jokela-ilmiö. Sikermä nuorisotutkijoiden näkökulmia" Julkaistu tutkijoiden Tommi Hoikkalan ja Leena Suurpään toimittama julkaisu "Kauhajoen jälkipaini. Nuorisotutkijoiden ja ammattilaisten puheenvuoroja".	Toteutettu	2009	OPM

Viranomaisyhteistyön kehittäminen kouluampumistapauksissa

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
------------	---------	-----------	-------------------------------------

Ulkoinen viestintä

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Viestintä kansainväliselle medialle Jokelan tapauksen yhteydessä. Ulkoministeriö on kehittänyt ministeriön viestintäpäivystystä ottamalla käyttöön ns. viikkopäivystysjärjestelmän. Järjestelmä on selkiinnyttänyt ministeriön ulkoista kriisiviestintää. Päivystysrenkaassa on noin 15 ihmistä	Toteutettu		UM, VNK, OPM
Viestintä kansainväliselle medialle Kauhajoen tapauksen yhteydessä, tiedon välittäminen Suomen edustustoille ulkomailla internetin ja sähköpostin kautta, tiedottaminen	Toteutettu		UM

Suomeen akkreditoituille ulkomaalaisille toimittajille.
Kauhajoki oli vuonna 2008 eniten huomiota ulkomaalaisessa mediassa saanut tapahtuma Suomessa.

Ampumistapausten esitutkinta

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Jokelan esitutkinta	Toteutettu	9.4.2008	SM
Kauhajoen esitutkinta	Toteutettu	29.5.2009	SM

Toimintaohjeet ampumistapauksissa

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Suositus ammuskelutapausten käsittelystä kaikissa kouluissa.	Toteutettu		OPM
Laajapohjaisen työryhmän asettaminen valmistelemaan toimia, joilla tuetaan koulu yhteisöjä ja rakennetaan turvallisuutta.	Toteutettu		OPM

Johtamiskäytännöt ja ohjeistus

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Paikallispoliisin kenttätöiminnan johtamisjärjestelmän tarkastelu yleisjohdon käytännön järjestelyjen osalta osana käynnissä olevaa poliisin hallintorakenteen uudistamishanketta	Toteutettu. Määräys annettu joulukuussa 2008.		SM
Poliisin aseenkäyttöohjeiden mahdollinen tarkistaminen vastaavien tilanteiden varalle.	Toteutettu		SM

Koulutus

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila	
Koulutustilaisuudet opetus- ja sivistystoimen, sosiaali- ja terveystoimen, pelastustoimen ja poliisitoimen edustajille, koulutuksen järjestäjille, koulujen ja oppilaitosten rehtoreille ja johtajille, oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmien jäsenille, muille koulujen, oppilaitosten valmiusryhmiin kuuluville	Toteutettu 14 koulutustilaisuutta. Yhteensä koulutukseen osallistunut 1 975 henkilöä, joista 312 ammatillisista oppilaitoksista.	2008	OPM OPH	Liittyy Jokelan suosituksen 6.
Poliisin operatiivista toimintaa on itsearvioitu Jokelan tapahtumien jälkeen. Jokelan kokemuksia on hyödynnetty siten, että Keski-Uudenmaan ja Kauhajoen poliisimiehet ovat luennoineet useissa koulutustilaisuuksissa jakaen kokemuksiaan. Tehdyt havainnot otetaan huomioon meneillään olevassa uudistuksessa, jossa kehitetään poliisin operatiivista toimintaa ja johtamista.	Toteutettu		SM	
Poliisin koulutuksessa otetaan huomioon poliisin oma toiminta kouluammuskelutilanteissa ainakin taktisesta, sisäisen tiedonkulun ja tiedottamisen näkökulmasta sekä sidosryhmäyhteistyön kehittämisen näkökulmasta. Edellä mainittuja teemoja käydään lävitse Lähipoliisi-seminaarissa 19.–20.3.2009.	Toteutettu		SM	
Jokelan ja Kauhajoen tapauksiin liittyen on järjestetty kaikille uusille poliisilaitoksille koulutustilaisuus, joissa on käsitelty kouluammuskelutapausten taktisia haasteita.	Toteutettu		SM	
Järjestetty kouluammuskeluja käsittelevä poliisihallinnon seminaari Poliisiammattikorkeakoulussa.	Toteutettu	15. - 17.12.2008	SM	
Järjestetty kansainvälinen poliisiyhteistyöseminaari kouluammuskeluista.	Toteutettu	22.1.2009.	SM	
Poliisihallinnon sisäinen lisäkoulutustilaisuus järjestettiin keväällä 2009. Tilaisuudessa oli mukana edustajia Virosta ja muista Pohjoismaista pois lukien Islanti.	Toteutettu		SM	
Kouluampumisten käsittely kriisityön päivillä keväällä 2009	Toteutettu		STM THL	

JOKELAN JA KAUAHOEN TAPAUSTEN JÄLKIHOITO

Jälkihoidon resurssointi

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Jokelan koulusurman jälkihoitoa on tuettu momentilta, joka on tarkoitettu talousvaikeuksissa olevien kuntien tukemiseen. Avustusta on myönnetty kahdesti yhteensä 2 milj. euroa.	Toteutettu	2007-2008	VM
Kriisityöntekijöiden sijoittaminen Tuusulan kouluille	Toteutettu		Tuusula STM
SPR:n katastrofirahaston avustus Tuusulan kunnalle	Toteutettu		SPR
Määräraha harkinnanvaraiseen kuntoutukseen, 0,5 milj. euroa	Toteutettu		KELA

Palvelujen saatavuus ja kehittäminen

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Jälkihoidon koordinaatioryhmän rekrytoinnissa avustaminen Tuusulan kunnassa. Koordinaatioryhmän tehtävänä on auttaa jatkotoimien organisoimisessa, avun tarpeen yksilöinnissä ja ostopalvelujen kartoittamisessa.	Toteutettu		STM
Asetettu työryhmä tehtävänä kartoittaa tilanne ja sen kehittyminen Tuusulassa, yhteydenpito kunnan toimijoihin, kunnan tarvitseman avun arviointi, käytännön ohjemateriaalin tuottaminen, tiedottaminen, alueen psykiatrisen palvelujärjestelmän toimivuuden varmistaminen, toimet lasten ja nuorten pahoinvoinnin vähentämiseksi.	Toteutettu		STM THL
Asetettu Kauhajoen tapausta käsittelevä työryhmä. Työryhmän tehtävänä on tukea Kauhajoen kaupunkia uhrien, heidän omaistensa sekä oppilaitoksen oppilaiden ja henkilökunnan kriisin alkuvaiheessa tarvitseman tuen ja kriisiavun selvittämisessä ja järjestämisessä. Työryhmä varmistaa, että tapahtuman hoidosta vastuussa olevat tahot	Toteutettu		STM THL

saavat tarvittavan asiantuntija- ja muun tuen.

Kokemusten ja tiedon kokoaminen kouluammuskelutapauksista jatkotyötä varten

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Työryhmän asettaminen, tehtävät: kartoittaa tilanne ja sen kehittyminen Tuusulassa, yhteydenpito kunnan toimijoihin, kunnan tarvitseman avun arviointi, käytännön ohjemateriaalin tuottaminen, tiedottaminen, alueen psykiatrisen palvelujärjestelmän toimivuuden varmistaminen, toimet lasten ja nuorten pahoinvoinnin vähentämiseksi.	Toteutettu		STM

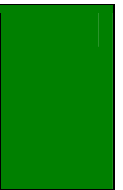
Jälkivaikutusten torjunta ja huomioon ottaminen

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
Kirje Jokelan lukiolle ampumistapauksen huomioon ottamisesta kevään 2008 ylioppilaskirjoitusten yhteydessä.	Toteutettu		Yliop pilast utkint olaut akunt a
Ampumistapauksen huomioon ottaminen ylioppilaskirjoitusten aihevalinnoissa	Toteutettu		Yliop pilast utkint olaut akunt a
Koulujen turvallisuutta käsittelevä keskustelutilaisuus järjestöjen kanssa	Toteutettu	14.2.2008	OPM
Koulujen turvallisuutta käsittelevä keskustelutilaisuus nuorisovaltuustojen ja oppilaskuntien jäsenille	Toteutettu	15.5.2008	OPM

Yhteistyön median kanssa

Toimenpide	Tilanne	Aikataulu	Vastuutaho/ toimenpiteen tila
------------	---------	-----------	-------------------------------------

Yhteenvedo toteutetut ja loppuunsaadetut toimet 13.2.2009

Viranomaisten ja median kriisiviestintäyhteistyö -seminaarissa 3.11.2009 käytiin läpi viranomaisten ja median yhteistyötä kriisitilanteissa.	Toteutettu	3.11.2009	SM STM OM OPM LVM	
--	------------	-----------	-------------------------------	---